

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE “CAROL DAVILA”
1.2.	FACULTATEA MEDICINA/ DEPARTAMENTUL Învățământ Clinic 5 - Medicină Internă (Cardiologie, Gastroenterologie, Hepatologie, Reumatologie, Geriatrie), Medicină de Familie, Medicina Muncii
1.3.	DISCIPLINA Geriatrie și Gerontologie - Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie ”Ana Aslan”
1.4.	DOMENIUL DE STUDII : Sănătate - Reglementat sectorial în cadrul Uniunii Europene
1.5.	CICLUL DE STUDII: LICENȚĂ
1.6.	PROGRAMUL DE STUDII: MEDICINA

2. Date despre disciplină

2.1.	Denumirea disciplinei/materiei optionale din cadrul disciplinei: Medicina Vârstnicului						
2.2.	Locația disciplinei: Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie ”Ana Aslan”						
2.3.	Titularul activităților de curs Prof. Dr. Gabriel-Ioan Prada, Profesor Universitar, 61 ani, 35 ani Șef Lucr. Dr. Anna Marie Herghelegiu, Șef Lucrari, 42 ani, >15 ani						
2.4.	Titularul activităților de Lp / stagiul clinic Prof. Dr. Dr. Gabriel Ioan Prada, Profesor Universitar, 61 ani, 35 ani Șef Lucr. Dr. Anna Marie Herghelegiu, Șef Lucrari, 42 ani, >15 ani Asist. univ. Dr. Nacu Raluca, Asistent Universitar, 40 ani, > 5 ani						
2.5. Anul de studiu	V - modul limba <u>română</u>	2.6. Semestrul	IX / X	2.7. Tipul de evaluare	examen scris	2.8. Regimul disciplinei	DOPT

3. Timpul total estimat (ore/semestru de activitate didactică) – învățământ modular

Nr. ore pe săptămână	2	din care : curs		Stagiu clinic	
Total ore din planul de învățământ	14	Din care : curs	8	Stagiu clinic	6
Distributia fondului de timp	7 săptămâni				
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					
Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofoliu și eseuri					
Tutoriat					
Examinări					
Alte activități					
Total ore de studiu individual					
Numărul de credite					2

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	nu este cazul
4.2. de competențe	nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	proiector multimedia, laptop, smart-board
5.2. de desfășurare a stagiului clinic	Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie "Ana Aslan"

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale (exprimate prin cunoștințe și abilități)	☐ Absolvenții trebuie să: 1. mențină o abordare profesională a pacientului vârstnic 2. ia în considerare diversele mituri și stereotipuri legate de vârstnici 3. respecte demnitatea individuală, indiferent de vârstă, rasă, culoare, religie, sau boală 4. recunoască faptul că discriminarea vârstnicilor ("ageism") poate afecta îngrijirea optimă a acestor pacienți 5. recunoască heterogenitatea vârstnicilor și faptul că fiecare persoană trebuie privită ca o entitate aparte 6. comunice adecvat cu persoanele în vârstă, inclusiv cu pacienții cu afectare cognitivă sau cu tulburări senzoriale ☐ Absolvenții trebuie să fie în măsură să descrie: 1. teoriile îmbătrânirii: biochimice, moleculare, celulare, genetice și psihosociale 2. modificările anatomice, histologice și fiziologice asociate cu îmbătrânirea 3. patologia asociată cu îmbătrânirea normală 4. manifestarea atipică (nonspecifică) a bolilor la vârstnici 5. principiile medicinei bazate pe dovezi și utilizarea ghidurilor în îngrijirea persoanelor vârstnice și foarte în vârstă, luând în considerare polimorbiditatea și disponibilitatea redusă a datelor din studii dedicate vârstnicilor ☐ Absolvenții trebuie să fie capabili de a: 1. descrie fiziopatologia, evaluarea, diagnosticul, managementul și strategiile preventive pentru cele mai frecvente sindroame geriatrice, inclusiv: - durerea cronică - demența și delirul - abuzul asupra vârstnicilor: fizic, psihologic, financiar și sexual - căderile și tulburările de motilitate - tulburările auzului și vederii - malnutriția și sarcopenia - escarele - incontinența de urină și materii fecale 2. descrie aspecte speciale ale fiziopatologiei, evaluării, diagnosticului, managementului și strategiilor preventive pentru afecțiuni frecvent întâlnite la vârstnici, precum: - boli cardiovasculare (inclusiv insuficiența cardiacă, hipertensiunea arterială) - boli cerebrovasculare și accidentul vascular cerebral - bronhopneumopatia cronică obstructivă și pneumoniile - depresia
---	--

	- diabetul zaharat - tulburări ale echilibrului hidric - osteoporoza - insuficiența renală □ Absolvenții trebuie să dețină capacitatea de a: 1. efectua anamneza pacientului geriatric, inclusiv de la aparținători 2. efectua evaluarea geriatrică utilizând o evaluare standardizată (bazată pe teste validate) a: - activităților cotidiene bazale (ADL) și complexe (IADL) - funcției cognitive - mersului și echilibrului - funcției auditive - dispoziției - nutriției - funcției vizuale □ Absolvenții trebuie să fie în măsură să descrie următoarele concepte: 1. efectul îmbătrânirii asupra farmacodinamiei și farmacocineticii 2. complianța la medicație și factori care afectează această complianță 3. practica prescrierii în siguranță și adecvată a terapiilor la vârstnici, luând în considerare fiziologia diferită, interacțiunile medicamentoase, patologia multiplă (polipatologia) și reacțiile adverse medicamentoase 4. detectarea și managementul subutilizării sau suprautilizării medicației (inclusiv utilizarea neadecvată a medicamentelor) precum și polipragmazia la vârstnici 5. integrarea preferințelor și a valorilor pacientului în deciziile referitoare la terapia medicamentoasă □ Absolvenții trebuie să fie capabili de a: 1. defini conceptele Clasificării Internaționale a Funcționalității, Dizabilității și Sănătății (International Classification of Functioning, Disability and Health = ICF) 2. defini conceptul de fragilitate la vârstnici 3. defini evaluarea geriatrică multidimensională și de a enumera componentele sale 4. interpreta rezultatele evaluării geriatrice și de a propune etape ale diagnosticului, terapiei și managementului rezultatelor anormale 5. recunoaște rolul factorilor sociali, de mediu și al experienței de viață în îngrijirea pacientului vârstnic 6. recunoaște rolul protezelor, ortezelor și a mijloacelor de facilitare (ex. proteza auditivă, mijloace de facilitare a utilizării toaletei, a transferului, a deplasării) în managementul pacienților vârstnici cu limitări funcționale □ Absolvenții trebuie să fie în măsură să descrie aspecte etice și legale relevante legate de îngrijirea pacientului vârstnic, inclusiv: 1. luarea deciziilor în cazul pacienților cu afectarea capacității mentale de a lua decizii, inclusiv conceptele de interes al pacientului și directive anticipate 2. concepte etice ca bază a deciziilor medicale, precum conceptul celor patru principii: autonomie, binefacere, non-maleficiență și justețe 3. aspecte etice și legale specifice țării privind: - nutriția artificială și hrănirea artificială - decizii privitoare la resuscitarea cardiopulmonară
--	---

	- întreruperea sau non-administrarea terapiei medicale - eutanasia și decesul asistat (practicat în unele țări, ilegal în multe altele) ☐ Absolvenții trebuie să dețină capacitatea de a: 1. descrie rolurile profesioniștilor implicați în îngrijirea vârstnicilor, de exemplu asistente medicale, fizioterapeuți, specialiști în terapie ocupațională, asistenți sociali, farmaciști clinicieni, dieteticieni, psihologi, specialiști în logopedie și terapie lingvistică, asistenți pentru sprijin spiritual 2. discuta importanța și rolul activităților și al întâlnirilor organizate în cadrul unei echipe multidisciplinare pentru asigurarea îngrijirii vârstnicilor ☐ Absolvenții trebuie să dețină capacitatea de a descrie concepte ale evaluării și managementului pacienților vârstnici în diverse medii, incluzând: 1. asistență primară și comunitară 2. asistență spitalicească acută și asistență de urgență 3. recuperare intraspitalicească și în sistem ambulator 4. îngrijire de lungă durată instituțională și non-instituțională 5. îngrijire paleativă și terminală ☐ Absolvenții trebuie să fie în măsură să descrie în linii generale: 1. organizarea asistenței medicale spitalicești și ambulatorii precum și a asistenței sociale pentru vârstnici la nivel regional/ național, inclusiv transferul între diversele medii de asistență și continuitatea îngrijirii 2. definirea serviciilor relevante și să le raporteze contribuția la îngrijirea vârstnicilor în context regional/național, de exemplu: servicii pentru asigurarea continenței, servicii pentru prevenirea căderilor, asistență intermediară, psihogeriatric (psihiatria vârstnicilor), ortogeriatric, îngrijire paleativă, medicina stroke-ului (asistență dedicată vârstnicilor cu accident vascular). 3. definirea interacțiunii dintre serviciile medicale și sociale în asigurarea îngrijirii de lungă durată a vârstnicilor și descrierea serviciilor disponibile la nivel regional, de exemplu: îngrijire continuă, îngrijiri în spații rezidențiale pentru vârstnici, asistență în cămine-spital, îngrijiri comunitare la domiciliu, îngrijiri comunitare tip nursing, asistență intermediară (recuperare la domiciliu sau în spații rezidențiale sau în spitale locale, comunitare), îngrijire pentru reducerea solicitării aparținătorilor ("respite care") 4. aspecte specifice regionale/naționale și internaționale legate de demografia, epidemiologia și costurile asistenței medicale ale vârstnicilor 5. probleme regionale/ naționale ale minorităților etnice în contextul îmbătrânirii 6. ajutoarele și alocațiile financiare specifice regionale/naționale și public/private pentru pacienții vârstnici
Competențe transversale (de rol, de dezvoltare profesională, personale)	☐ 1. Absolvenții trebuie să respecte pacienții indiferent de vârsta lor cronologică. ☐ 2. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă structura și funcția normale și anormale, inclusiv evoluția naturală (fără tratament) a bolilor la vârstnici, mecanismele de apărare ale organismului, manifestarea clinică a diverselor afecțiuni și răspunsul la prezența bolilor.. ☐ 3. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe cu privire la afecțiunile frecvent întâlnite la vârstnici.

	☐ 4. Absolvenții trebuie să dețină abilitățile necesare efectuării anamnezei și evaluării pacientului vârstnic. ☐ 5. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă principiile terapeutice, inclusiv utilizarea eficientă și în condiții de siguranță a medicamentelor. ☐ 6. Absolvenții trebuie să recunoască importanța răspunsurilor la boli, necesitatea și modalitatea de a oferi sprijin pentru refacere și pentru diminuarea sau tratarea afecțiunilor, dizabilităților și handicapurilor. ☐ 7. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă principalele elemente de etică și legislație în context național și internațional. ☐ 8. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe, să înțeleagă și să respecte rolurile și experiența altor profesioniști din domeniile sănătății și social implicați în îngrijirea persoanelor vârstnice. ☐ 9. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe referitoare la îngrijirea vârstnicilor în diferite medii. ☐ 10. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe cu privire la aspecte specifice relevante pentru asistența medicală și socială a vârstnicilor în regiunea/țara lor.
--	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

5.1. Obiectivul general	Deprinderea cunostintelor teoretice si practice necesare abordarii pacientilor varstnici
5.2. Obiective specifice	☐ 1. Absolvenții trebuie să respecte pacienții indiferent de vârsta lor cronologică.. ☐ 2. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă structura și funcția normale și anormale, inclusiv evoluția naturală (fără tratament) a bolilor la vârstnici, mecanismele de apărare ale organismului, manifestarea clinică a diverselor afecțiuni și răspunsul la prezența bolilor. ☐ 3. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe cu privire la afecțiunile frecvent întâlnite la vârstnici. ☐ 4. Absolvenții trebuie să dețină abilitățile necesare efectuării anamnezei și evaluării pacientului vârstnic. ☐ 5. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă principiile terapeutice, inclusiv utilizarea eficientă și în condiții de siguranță a medicamentelor. ☐ 6. Absolvenții trebuie să recunoască importanța răspunsurilor la boli, necesitatea și modalitatea de a oferi sprijin pentru refacere și pentru diminuarea sau tratarea afecțiunilor, dizabilităților și handicapurilor. ☐ 7. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe și să înțeleagă principalele elemente de etică și legislație în context național și internațional. ☐ 8. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe, să înțeleagă și să respecte rolurile și experiența altor profesioniști din domeniile sănătății și social implicați în îngrijirea persoanelor vârstnice. ☐ 9. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe referitoare la îngrijirea vârstnicilor în diferite medii. ☐ 10. Absolvenții trebuie să dețină cunoștințe cu privire la aspecte specifice relevante pentru asistența medicală și socială a vârstnicilor în regiunea/țara lor.

8. Conținutul

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1 - Definiții. Probleme conceptuale. Teorii ale îmbătrânirii. Impactul socio-medical al fenomenului de îmbătrânire 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 2 - Specificul manifestării bolilor la vârstnici 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 3 Afecțiuni frecvent întâlnite la vârstnici 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 4 - Principiile terapeutice, inclusiv utilizarea eficientă și în condiții de siguranță a medicamentelor la vârstnici. Iatrogenii la vârstnici 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 5 - Capacitatea intrinsecă, sindromul de 1 h. fragilitate și capacitatea de refacere la vârstnici	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 6 - Îngrijirea vârstnicilor în diferite medii și contexte. Abordarea progresivă a managementului pacientului vârstnic 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 7 - Abordarea multidisciplinară, multidimensională și integrată a pacientului vârstnic 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
Curs 8 - Terapii adresate fenomenului de îmbătrânire. Experiența românească. 1 h.	prezentare PPT - prelegere interactivă	
8.2. Stagiul clinic	Metode de predare	Observații
1) Evaluarea multidimensională a vârstnicilor. Scale de evaluare (funcție cognitivă, dispoziție, instabilitate, risc de fractură, incontinență, nutriție, risc de escare, fragilitate, sprijin social și familial, etc.) 1 h.	- prezentare de cazuri; -ilustrare prin evaluarea directă a pacienților	
2) Sindroame specifice întâlnite la vârstnici: -incontinența -instabilitatea -imobilizarea 1 h. -afectarea neurocognitivă; tulburarea neurocognitivă (incipientă, moderată, severă)	-prezentare de cazuri;	
3) Manifestări specifice ale bolilor la vârstnici 1 h.	-prezentare de cazuri;	
4) Hipotermia și hipertermia la vârstnic 1 h.	-prezentare de cazuri;	
5) Echipa multidisciplinară implicată în îngrijirea pacienților vârstnici 1 h.	-prezentare de cazuri;	
6) Consilierea pacienților vârstnici și a persoanelor care le asigură îngrijirea. Gradul de solicitare al persoanelor implicate în îngrijirea vârstnicilor. 1 h.	-prezentare de cazuri;	
Bibliografie curs și stagiul clinic 1. Masud T, Blundell A, Gordon AL, Mulpeter K, Roller R, Singler K, Goeldlin A, Stuck A - European undergraduate curriculum in geriatric medicine developed using an international modified Delphi technique. Age and Ageing. 2014 Sep; 43(5): 695–702 2. RollerWirnsberger R, Masud T, Vassallo M, Zöbl M, Reiter R, Van Den Noortgate N, Petermans J, Petrov I, Topinkova E, Andersen-Ranberg K, Saks K, Nuotio M, Bonin-Guillaume S, Lüttje D, Mestheneos E, Szekacs B, Jonsdottir AB, O'Neill D, Cherubini A, Macijauskiene J, Leners JC, Fiorini A, van Iersel M, Ranhoff AH, Kostka T, Duque S, Prada GI, Davidovic M, Krajcik S, Kolsek M, Del Nozal JM, Ekdahl AW, Münzer T, Savas S, Knight P, Gordon A, Singler K — European postgraduate curriculum in geriatric medicine developed using an		

international modified Delphi technique. Age and Ageing. 2019 Mar; 48(2): 291–299

3. Fillit MD, Howard M, Rockwood MD, Kenneth et al. - Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology, 8th Edition, Elsevier, 2016

4. Halter JE, Ouslander JG, Studenski S, High KP, et al. - Hazzard's Geriatric Medicine and Gerontology 7th Edition, McGraw-Hill Education / Medical, 2016

5. Michel JP, Beattie BL, Martin FC, Walston JD - Oxford Textbook of Geriatric Medicine, 3rd Edition, Oxford University Press, 2018

6. Sinclair AJ, Morley JE, Bruno V - Pathy's Principles and Practice of Geriatric Medicine, 5th Edition, Wiley-Blackwell, 2012

7. Bowker LK, Price JD, Smith SC - Oxford handbook of geriatric medicine. 2nd Edition, Oxford University Press, 2012.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Formarea corespunzătoare asigură baza teoretică și practică pentru o abordare adecvată a pacientului vârstnic, ținând seama de problematica sa complexă, de aspectele care îl diferențiază de pacientul adult și tânăr. De asemenea va crea premisele colaborării între diversele specialități medicale, ale înțelegerii necesității existenței echipei multidisciplinare mai ales în cazul managementului pacienților vârstnici, precum și a importanței cooperării între serviciile medico-sociale. Toate aceste aspecte au o semnificație aparte în contextul fenomenului de îmbătrânire demografică accentuată întâlnit la nivel mondial, dar și în România, fenomen care va avea drept consecință creșterea procentuală și absolută a pacienților de peste 65 de ani.

10. Evaluarea

Tip de activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	Cunoașterea noțiunilor teoretice ale materiei	scris	80%
Stagiu clinic	Exmenul clinic al pacientului vârstnic	examen practic	20%
Standard minim de performanță			
☐ Minim 50%			

Data completării:

Septembrie 2020